

УДК 338

*Л. В. Левковська,
ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник*

ФАКТОРИ ТА ПРИНЦИПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розкрито сутність поняття корпоративне управління, визначено фактори та принципи забезпечення корпоративного управління

Ключові слова: корпоративне управління, корпорації, іноземний капітал, принципи корпоративного управління

In the article essence of concept is exposed corporate management, factors and principles of providing of corporate management are certain

Keywords: corporate management, corporations, foreign capital, principles of corporate management

Вступ. Протягом останніх десятиліть відбулася різка зміна міжнародних фінансових ринків. Кількість інвестицій та інших засобів управління активами збільшується в усьому світі, а їхня роль у корпоративному управлінні стає все важливішою. Тому стандарти корпоративного управління набувають важливого значення при прийнятті інвестиційних рішень.

Корпоративне управління особливо важливе для великих інституційних інвесторів, оскільки багато хто з них, особливо пенсійні фонди і страхові компанії, мають довгострокові інвестиційні плани з метою забезпечення своїх зобов'язань з великим строком погашення. Замість відходу з ринку, коли прибуток, який вони отримують, не виправдовує очікування, такі інвестори зосереджують увагу на ефективному корпоративному управлінні, а також на прозорості та відповідному захисті прав малих акціонерів з метою досягнення достатнього довгострокового зростання прибутковості. Для залучення таких довгострокових іноземних інвесторів країни з економікою, що розвивається, повинні насамперед вирішити питання ефективного корпоративного управління.

Постановка проблеми. Слід зазначити, що корпоративне управління – це спосіб здійснення управління товариством, що відображає баланс інтересів власників і спрямований на одержання максимально можливого прибутку від усіх видів діяльності в межах норм чинного законодавства [1].

Таке управління визначає відносини між учасниками в системі управління, а саме: акціонерами-власниками контрольного пакета акцій, малими акціонерами, кредиторами, працівниками, іншими зацікавленими особами.

Суть корпоративного управління полягає в тому, щоб дати акціонерам можливість здійснювати ефективний контроль і моніторинг діяльності менеджменту й тим самим сприяти збільшенню капіталізації компанії. Цей контроль передбачає як внутрішні процедури управління, так і зовнішні правові й регулюючі механізми. Акціонери прагнуть чітко знати, яку саме відповідальність перед ними несуть вищі посадові особи компанії за досягнуті результати, а інвестори – розуміти, чи буде в них реальна можливість впливати на прийняття важливих рішень.

Нині як українські, так й іноземні інвестори значну увагу приділяють тому, як здійснюється управління компаніями і як компанії відгукуються на їх потреби і запити. Все більше інвесторів (понад 80%) готові платити високу ціну за акції добре керованих компаній, що дотримуються стандартів найкращої практики в організації ради директорів, забезпечують розкриття інформації і фінансову прозорість, поважають права акціонерів, можуть краще за інших виконувати свої економічні, екологічні й соціальні обов'язки і сприяти стійкому економічному зростанню.

Поліпшення практики корпоративного управління може сприяти підвищенню якості як усередині, так і між органами управління компанії, тим самим підвищуючи ефективність її фінансово-господарських операцій. Із зростанням якості такого управління також покращується система звітності і відповідальності, знижується ризик шахрайства і зловживань з боку посадовців компанії. Ефективна система управління повинна сприяти виконанню всіх вимог законодавства, що дає змогу істотно зменшити судові витрати. Крім того, українські компанії отримують вигоду від зміцнення своєї репутації в державі та на міжнародній арені.

Рівень корпоративного управління є необхідним чинником, що визначає інвестиційний клімат у країні.

Макроекономічна стабілізація в Україні і пов'язані з нею темпи економічного зростання створили умови для того, щоб вітчизняний бізнес почав перехід від короткострокової стратегії розвитку до довгострокової. Позитивні зміни сталися і на рівні законодавчого регулювання відносин у сфері корпоративного управління. Практика останніх років показує, що поліпшення останнього починає розглядатися українськими компаніями як найважливіший ресурс підвищення їх конкурентоспроможності.

Стурбованість інвесторів і зростання інтересу до залучення інвестицій з боку компаній у різних країнах сформували об'єктивну основу для вироблення й упровадження загальних правил у сфері корпоративного управління. Ці правила повинні сприяти формуванню у потенційних інвесторів повного та чіткого уявлення про основні управлінські принципи тієї або іншої компанії, її власників і ступінь ефективності роботи. Тільки в цьому випадку можна розраховувати на портфельні інвестиції.

Інвестори прагнуть:

- порівнювати стандарти корпоративного управління в різних компаніях;
- розуміти особливості функціонування компанії і ступінь їх прозорості;
- мати можливість оцінювати свої ризики;
- знати, як компанія враховує інтереси всіх акціонерів, включаючи міноритарних;
- одержати додаткову інформацію при прийнятті інвестиційні рішення.

На початку 1990-х років особливо загострилася проблема системного підходу до корпоративного управління. Інвестори спровокували розроблення компаніями власних кодексів такого управління. Вони прагнули в них розмежувати сфери діяльності й відповідальності, а також виконавчі і контрольні функції, закріпити правила і процедури, які б забезпечували акціонерам доступ до інформації про діяльність товариства. Іншими словами, інвесторам необхідна повна й чітка інформація про функціонування механізмів корпоративного управління в компанії.

Діяльність будь-якого товариства залежить не тільки від правильно обраної стратегії компетентного управління, наявності коштовних ресурсів і ринків збуту. Успішний розвиток бізнесу неможливий без доступу до інвестиційного капіталу. І тут дуже важливо розуміти, що інвестори не стануть вкладати значні кошти в компанію, яка не має ефективної системи управління й контролю над її діяльністю.

Інвестори стали особливо наполегливі у своєму прагненні одержувати повну інформацію про стан справ у компаніях та готові суттєво збільшити інвестиції залежно від істотного поліпшення корпоративного управління. За акції компаній, що створили в себе систему управління, зрозумілу інвесторам, вони готові платити істотну премію.

Але при цьому інвестори вимагають участі в реальному контролі над процесом управління, щоб забезпечити ефективне використання активів для реалізації своїх інтересів. Вони прагнуть бачити в компаніях, в які вони вже вклали або готові вкласти власні кошти, систему управління, що забезпечує достатній рівень

інформаційної прозорості, чіткості у процесі прийняття корпоративних рішень і тим самим дає їм додаткові гарантії, і щоб основні процедури корпоративного управління відповідали зазначеним вимогам і були закріплені у внутрішніх документах компанії.

Корпоративне управління – один з визначальних факторів прийняття інвестиційних рішень. Воно сприяє підвищенню інвестиційної привабливості, залученню довгострокових інвесторів, зниженню вартості кредитування та ринкової вартості компанії.

Для українських компаній проблематика корпоративного управління досить нова. Більшість із них на початку ринкових реформ бажали розвиватися винятково за рахунок власних коштів. Але на швидко зростаючих ринках, в умовах динамічної зміни технологій і гострої конкуренції власних засобів виявляється явно недостатньо. Неминуче виникає потреба залучення зовнішніх коштів, причому на регулярній основі й у значних обсягах. А це вже вимагає підтвердження того, що робота компанії організована відповідно до сучасних управлінських принципів.

Ефективна система корпоративного управління дає змогу не тільки найкращим способом використовувати можливості наявних акціонерів і надані ними ресурси, але й залучати нових. При рівних виробничих, фінансових та інших базових показниках компанії з хорошою репутацією у сфері корпоративного управління коштують набагато дорожче. І цьому, зокрема, сприяють інвестиційні й консалтингові компанії, що є консультантами та агентами портфельних інвесторів. Вони розцінюють наявність у компанії власного кодексу як фактор, що підвищує її привабливість.

У цей час інвестори, насамперед портфельні, усе більше уваги звертають на зниження своїх ризиків. Вони стурбовані прозорістю компанії, якістю інформації, що вони надають, методами роботи рад директорів не менше, ніж безпосередньо фінансовими показниками. Крім того, дослідження показують зростання чисельності інвесторів, що розглядають ефективне корпоративне управління як конкурентну перевагу в бізнесі: установлюються чіткі орієнтири розвитку, формується почуття відповідальності щодо всієї вертикалі управління, підвищуються фінансові показники компанії та, в остаточному підсумку, зростає її капіталізація.

Зараз реальністю стали гігантські – більш як 850 млрд. дол. США щорічно – транскордонні потоки прямих іноземних інвестицій. Вони генеруються глобальними корпораціями, що акумулювали понад 2,5 трлн. дол. інвестиційного капіталу. Тому проблеми корпоративного управління виходять на державний рівень і впливають на загальну ефективність інвестицій.

Корпоративне управління – ключове питання при створенні ефективної ринкової економіки, заснованої на верховенстві права. Зловживання корпоративною владою з боку менеджерів, власників контрольних пакетів акцій шкочить як вітчизняним, так і закордонним інвесторам. Низька якість корпоративного управління на багатьох підприємствах країни негативно впливає на інвестиційний клімат, стримує приплив інвестицій, необхідних для послідовного економічного зростання.

Країни, зацікавлені в залученні іноземного капіталу, усвідомлюють, що дотримання національними компаніями загальноприйнятих принципів корпоративного управління – один з вирішальних факторів у конкуренції за залучення капіталів. Це й довіра інвесторів, і дешеві й стабільні джерела фінансування.

Тому поліпшення корпоративного управління сьогодні вимагають від компаній не тільки інвестори і кредитори, але й регулювальні органи різних держав. Вони розробляють стандарти і норми, рекомендують добровільно ухвалювати принципи, що встановлюють корпоративні відносини. Інвестори, насамперед міноритарні, повинні бути переконані, що в країнах, куди вони інвестують, компанії діють в інтересах усіх акціонерів і дають можливість оперативно одержувати достатню інформацію про стан справ.

На цей час не існує єдиної моделі ефективного управління, проте можна визначити загальні основоположні його елементи, а саме принципи корпоративного управління ОЕСР (Organization of economical cooperation and development) [2]. Зазначені принципи були затверджені рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України [3].

Принципи корпоративного управління – це документ, що визначає правила, за якими грають на фінансових ринках в усьому світі і дотримання яких є однією із необхідних умов залучення інвестицій. Національні принципи управління дають відповіді на питання, як українським підприємствам подолати кризу довіри вітчизняних та іноземних інвесторів і як залучити фінансові ресурси, а також яким чином здійснювати належний контроль за ефективним використанням мобілізованого капіталу.

У документі містяться універсальні принципи та рекомендації щодо ефективного управління товариством. У першій частині увагу сконцентровано на таких важливих питаннях, як сутність корпоративного управління та його важливість, світові тенденції розвитку, мета принципів корпоративного управління в Україні та сфера їх дії, статус документа, механізми реалізації принципів і рекомендацій, викладених у ньому.

Друга частина містить принципи корпоративного управління – ключові засади, на яких мають розвиватися корпоративні відносини в Україні, а також рекомендації щодо їх застосування на практиці. Принципи сформульовані на підставі загальноприйнятих міжнародних стандартів корпоративного управління та з урахуванням українських особливостей, охоплюють усіх учасників корпоративних відносин та всі основні компоненти корпоративного управління.

Механізми реалізації положень національних принципів корпоративного управління обумовлені статусом документа: його головна особливість полягає в тому, що він не є нормативним і не має обов'язкової сили. Принципи корпоративного управління мають суто рекомендаційний характер і розраховані на добровільне застосування товариствами. Головним стимулом щодо дотримання принципів товариствами є економічна доцільність та об'єктивно існуючі вимоги ринку щодо залучення інвестицій. Тобто, якщо підприємство бажає отримати доступ до інвестиційного капіталу, воно просто немає іншого виходу, ніж жити за прийнятими в усьому світі правилами гри та приділяти належну увагу інтересам інвесторів.

Саме тому їх упровадження набуває особливої актуальності, оскільки система корпоративного управління повинна захищати права акціонерів.

Для цього необхідно запровадити такі механізми:

1. Розроблення та законодавче закріплення переліку основних прав акціонерів. Такими правами, визнаними законом в усіх країнах-членах ОЕСР, є: ефективна рестрація прав власності на акції, передача акцій, своєчасне та регулярне отримання необхідної інформації про товариство, участь та голосування на загальних зборах, участь в обранні членів спостережної ради, отримання частки прибутку товариства.

2. Забезпечення акціонерів достатньою інформацією щодо рішень, які стосуються принципів змін у товаристві та їх майнових прав, а саме: внесення змін до статуту та інших документів, що регулюють діяльність товариства; емісія додаткової кількості акцій та значні угоди, які призводять до фактичного продажу товариства.

3. Надання однакової можливості всім акціонерам ефективно брати участь та голосувати на загальних зборах, що надає їм більших можливостей для участі в управлінні товариством. З цієї метою воно повинно:

- надавати акціонерам достатню та своєчасну інформацію про дату, строк і місце проведення загальних зборів, а також порядок денний;
- забезпечити акціонерам можливість ставити питання спостережній раді та в розумних межах пропонувати зміни і доповнення до порядку денного зборів. Тому існує практика спрощення процедур унесення пропозицій акціонерів до порядку денного з одночасним вжиттям заходів, спрямованих на обмеження розглядання питання, що не стосуються справи або носять провокаційний характер;
- давати акціонерам можливість голосувати особисто або через свого представника, визнаючи при цьому рівноправність усіх видів голосування

Окремі товариства спрощують цей процес шляхом використання сучасних надійних електронних засобів зв'язку, забезпечуючи належний підрахунок та рестрацію голосів, а також своєчасне оголошення результатів голосування.

4. Розкриття інформації про структуру капіталу та існуючі механізми контролю, які дають змогу окремим акціонерам здійснювати контроль, що не відповідає розміру їхньої частки в статутному фонді товариства.

Існують засоби, що забезпечують додатковий контроль над товариством певним групам акціонерів, володіючи при цьому незначним пакетом акцій, а саме: спільне володіння акціями, укладення угод між акціонерами про спільні дії, запровадження товариством обмеження кількості голосів, що можуть бути подані одним акціонером. Такі процедури і структури капіталу повинні підлягати розкриттю.

5. Дотримання принципів ефективності та прозорості:

· правила і процедури, що визначають придбання корпоративного контролю, а також угоди надзвичайного характеру необхідно оприлюднювати. Крім того, угоди слід укладати за прозорими цінами та на умовах, що захищають права акціонерів;

- механізми, спрямовані на захист товариства від поглинання, не повинні використовуватися керівництвом для уникнення моніторингу з боку акціонерів.

6. Відповідальне ставлення акціонера до застосування належного йому права голосу. Практика свідчить про те, що для досягнення позитивних фінансових результатів необхідно проводити аналітичні дослідження та ефективно використовувати право голосу. Крім того, окремі інвестори розголошують інформацію щодо політики, яка проводиться ними стосовно товариств, в які інвестують кошти.

7. Система корпоративного управління повинна забезпечувати однакове ставлення до акціонерів, у т.ч. малих та іноземних інвесторів. Цього можна досягти шляхом гарантування ефективних засобів захисту порушених прав, що надасть впевненості інвесторам у тому, що інвестований ними капітал буде захищено від нецільового використання.

Надання однакових прав голосу в межах однієї категорії акцій:

- інвестор повинен мати можливість до моменту купівлі акцій отримати інформацію щодо прав голосу за акціями всіх категорій. Після придбання акцій права акціонера не можуть змінюватися, за винятком випадків, коли він мав можливість брати участь у затвердженні такого рішення;
 - довірені особи голосують за погодженням із власником акцій та захищають його інтереси;
 - усім акціонерам надається можливість брати участь та голосувати на загальних зборах без будь-яких обмежень, ускладнень і додаткових витрат.
8. Заборона операцій у власних інтересах та з використанням внутрішньої інформації.
У більшості країн-членів ОЕСР операції з використанням закритої (внутрішньої) інформації заборонені на рівні закону.
9. Розкриття інформації про існування конфлікту інтересів посадових осіб. Під конфліктом інтересів у цьому випадку розуміють ситуацію, коли члени спостережної ради та правління мають ділові, родинні або інші особливі відносини з товариством, які можуть впливати на їхню думку стосовно тієї чи іншої угоди.
10. Підготовка, перевірка та надання інформації з дотриманням міжнародних стандартів. Відповідність інформації стандартам має значно розширити можливості інвесторів щодо нагляду за товариством, формуючи краще уявлення про ефективність його роботи.
11. Система корпоративного управління має забезпечувати стратегічне керівництво товариством, ефективний нагляд за діяльністю правління з боку спостережної ради, а також відповідальність ради перед акціонерами.

Корпоративне управління в загальному можна визначити як порядок, налагодженість, організованість і внутрішню системність, регламент поведінки учасників корпоративних відносин. Необхідність управління обумовлюється тим, що різнохарактерна практика всіляких ситуацій, які можуть виникнути у процесі діяльності АТ (утім, як і будь-якої іншої організаційно-правової форми юридичної особи), не можна передбачити й вичерпати нормами тільки права.

Однією з причин нерозробленості теорії та практики корпоративного управління в Україні є той факт, що система корпоративного законодавства формувалася зверху: спочатку були написані закони, потім багато в чому стала з'являтися практика – ділова етика. Тому існує великий розрив між тим, що зазначено в законодавстві, і тим, що дійсно робить бізнес, у чому полягають його потреби [4]. Вирішити це питання можливо через унормування прямої дії ділових звичаїв, які склалися, з урахуванням потреб бізнесу, тобто прописавши положення корпоративного управління в нормативних актах вищого рівня – державних законах.

Світовий досвід управління акціонерним товариством базується на трьох принципах:

розмежування володіння й управління капіталом: акціонер, з одного боку, не зобов'язаний, а з іншого – не має права вести справи товариства. Для цього він повинен бути обраний у виконавчий орган суспільства на рівних підставах з іншими кандидатами на цю посаду, які не обов'язково є акціонерами;

розмежування влади: передбачає невтручання загальних зборів акціонерів у здійснення виконавчим органом своїх повноважень щодо ведення справ товариства. Загальні збори акціонерів є волевиявленням органом управління, носієм так званої законодавчої влади АТ, що визначає стратегію його розвитку (здійснює стратегічну функцію). Виконавчий орган – це волевиявленням органу управління товариства, носій так званої виконавчої влади в ньому. У рамках реалізації затвердженої загальними зборами акціонерів стратегії він веде справи товариства, у тому числі представляє його інтереси у відносинах із третіми особами (здійснює операційну функцію);

відповідальності виконавчого органу за ведення справ товариства, яка має врівноважувати ступінь волі, що наданий такому органу для здійснення операційної функції. Тим самим товариство набуває права вимагати від членів виконавчого органу відшкодування збитку, заподіяного йому внаслідок їхніх нерозумних і несумлінних дій (бездіяльності) (рис.) [5].

Рис. Принципи корпоративного управління

Отже, створення національної моделі корпоративного управління, яка буде заснована на зазначених вище принципах, є необхідною умовою для мобілізації капіталу. Ключовою вимогою є встановлення надійних положень законодавства щодо захисту власності, що підлягають виконанню, безпечних методів реєстрації власності і можливість отримання відповідного законного відшкодування. Крім того, наявність достовірної і прозорої звітності – також необхідна умова для прийняття обґрунтованих рішень стосовно розміщення фінансових ресурсів. Формування добросовісного корпоративного управління є невід'ємною частиною розвитку надійного приватного сектору як основи подальшого економічного зростання.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що сьогодні українське законодавство не окреслює сферу відносин, де може існувати корпоративне управління, проте певні розробки щодо його принципів на національному рівні вже існують. Відтак більш глибоке дослідження світового досвіду в цьому питанні має стати наступним етапом розроблення кодексу принципів корпоративного управління в Україні (т.зв. кодексу найкращої практики) з перспективою запровадження його в дію на рівні окремих корпоративних суб'єктів. Це має сприяти розвитку та вдосконаленню як внутрішньої, так і зовнішньої сфери корпоративних відносин, більш активному залученню фінансових ресурсів (у тому числі іноземних інвестицій) і, відповідно, зростанню довіри до вітчизняних корпоративних суб'єктів на міжнародному рівні.

Водночас можна зробити висновок про явне зміщення акцентів стосовно розподілу суб'єктів на корпоративні й некорпоративні в бік індикативної ролі цінних паперів. Це свідчить про потребу вдосконалення законодавства з розподілом статусів корпоративних і некорпоративних суб'єктів на основі їх внутрішньої організаційної природи та запровадження механізмів спеціального регулювання цих видів суб'єктів. Основним наслідком такого розподілу вважаємо можливість усунення колізій Цивільного та Господарського кодексів України в частині загального регулювання організаційно-правових форм підприємницької діяльності, а у подальшому, можливо, створення двох паралельних систем правового регулювання корпоративних і некорпоративних суб'єктів включно із системами їх реєстрації.

Основним показником корпоративного управління, до якого повинна прагнути компанія, є його ефективність. Характерними ознаками ефективного корпоративного управління, за визначенням Всесвітнього банку, є: прозорість, розкриття фінансової та іншої інформації про діяльність компанії, внутрішні процеси контролю і нагляду за менеджментом, захист і забезпечення прав та інтересів усіх акціонерів, незалежність директорів у визначенні стратегії компанії, затвердженні бізнес-планів, ухваленні інших важливих рішень, призначенні менеджерів, контролю за їх діяльністю, їх звільненні в разі потреби.

Аналізуючи ситуацію, пов'язану з розвитком корпоративного управління в Україні, можна виділити наступні сучасні тенденції:

- злиття контролюючих акціонерів і менеджерів;
- низька вірогідність розширення найближчими роками зовнішнього акціонерного фінансування як принципової економічної передумови ефективного корпоративного управління;
- концентрація акціонерного капіталу і консолідація контролю;
- посилення боротьби акціонерів за свої права та усвідомлення своєї ролі.

При цьому проблеми в системі корпоративного управління українськими компаніями пов'язані з:

- інформаційною закритістю, особливо щодо структури власності й реальних власників компанії;
- замовленим правозастосуванням у вирішенні корпоративних конфліктів з використанням так званого адміністративного ресурсу;
- фінансовою звітністю, що не відповідає міжнародним стандартам;
- низькою ефективністю моніторингу за діяльністю вищого менеджменту;
- недостатньою ефективністю і професіоналізмом роботи ради директорів, незначною кількістю в його складі незалежних директорів.

Ці проблеми вирішуються як на рівні держави, так і окремих компаній (прийняття ними власних кодексів поведінки). Правила і стандарти корпоративного управління є важливими компонентами механізму ринкової економіки. Прийняття українськими компаніями кодексів корпоративної поведінки або управління є позитивним чинником як для них самих, так й інвесторів у зв'язку переважним акцентуванням кодексами діяльності компанії на розкритті інформації, підвищенні ефективності ради директорів і поліпшенні захисту прав акціонерів. При цьому необхідно пам'ятати, що в компанії, які планують працювати публічно, і тих, що мають намір існувати як закриті, напрями вдосконалення внутрішнього корпоративного управління істотно відрізняються. Так, перші, усвідомивши, що без залучення засобів нових акціонерів вони не зможуть успішно розвиватися в довгостроковій перспективі, тісно прив'язують усі управлінські рішення до системи пріоритетів інвесторів. Для останніх визначальними є такі питання, як наявність у компанії незалежного і кваліфікованого реєстратора, достатня кількість незалежних директорів у складі ради директорів, ефективність їх роботи, процедура ухвалення рішень на загальних зборах акціонерів і порядок участі в його роботі і т.д. Для другої ж перспективи і напрями вдосконалення корпоративного управління скромніші. Їх програма у цій сфері спрямована на підвищення якості управлінських рішень, створення ефективної системи взаємодії і мотивації всіх зацікавлених осіб. Загальним же для всіх корпорацій є те, що якщо вони зуміють трансформувати системи корпоративного управління відповідно до належної міжнародної практики, то опиняться в невигідній конкурентній позиції, намагаючись мобілізувати капітал для фінансування свого зростання. Суворі стандарти корпоративного управління матимуть істотне значення для залучення та утримання інвесторів в умовах інтернаціоналізації ринків капіталу.

Висновки. Підсумовуючи зазначене, наголосимо, що сьогодні корпоративне управління зазнає значних змін в усьому світі. У першу чергу корпоративне законодавство вимушене реагувати на нові економічні реалії, великі корпоративні скандали, а також процеси глобалізації та інтеграції як на міждержавному рівні, так і в рамках бізнес-процесу.

Для вдосконалення законодавства про реорганізацію потрібне ухвалення єдиного державного закону щодо юридичних осіб, зокрема поліпшення їх організаційно-правових форм. Крім того, одним з найважливіших напрямів є покращення правового регулювання афілійованих осіб.

Корпоративне законодавство стосується всіх без виключення учасників господарської діяльності, його розвиток вимагає системного підходу і безпосередньо впливає на якість корпоративного управління в будь-якій країні.

Література

1. У пошуках кращого директора: корпоративне управління в перехідній та ринковій економіках: пер. з англ. – К.: Основи, 1996. – 189 с.
2. Рішення "Принципи корпоративного управління України" № 242 від 03.03.2003 / Державна комісія із цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawua.info/bdata3/ukr3055/index.htm>.
3. Вороніна Е. І. Корпоративний секретар у системі корпоративного керування акціонерного товариства / Е. І. Вороніна // Законодавство й економіка. – 2004. – № 7. – С. 25.
4. Гританс Я. М. Корпоративные отношения. Правовое регулирование организационных форм / Я. М. Гританс. – М.: Волтерс Клівер, 2005. – 154 с.
5. Могилевский С. Д. Правовые основы деятельности акционерных обществ: учеб.-практич. пособие / С. Д. Могилевский. – М.: Дело, 2004. – 206 с.

Стаття надійшла до редакції 5 травня 2011 року.

ТОВ "ДКС Центр"